
FEDERAȚIA ORGANIZAȚIILOR ORTODOXE PRO-VITA DIN ROMÂNIA

CUM SE POATE REFUZA VACCINAREA COPIILOR

CARE ESTE BAZA LEGALĂ PENTRU CA UN PĂRINTE/TUTORE SĂ POATĂ REFUZA VACCINAREA COPILULUI SĂU?

Acest ghid are scopul de a sprijini părinții care nu doresc administrarea unuia sau altuia dintre vaccinuri copiilor lor. În ciuda obiceiului împământenit de pe vremea comunismului și conform căruia toată lumea *trebuie* să se vaccineze, decizia familiei are prioritate absolută în fața autorităților. Afirmatiile „așa e legea” sau „așa cer regulile comunității”, folosite de medici sau directorii de școli în sprijinul *vaccinării obligatorii*, sunt lipsite de fundament și orice părinte poate, prin cunoașterea câtorva elemente juridice de bază, explicate mai jos, să își impună punctul de vedere.

PREVEDERI DIN LEGISLAȚIA SPECIFICĂ

Legea nr. 46/2003 privind drepturile pacienților prevede clar necesitatea consimțământului informat și exprimat în scris pentru intervențiile medicale.

"Art. 13. Pacientul are dreptul să refuze sau să oprească o intervenție medicală asumându-și, în scris, răspunderea pentru decizia sa; consecințele refuzului sau ale opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului."

Definiția intervenției medicale este dată la art. 1 lit. d) din aceeași lege astfel:

*"prin intervenție medicală se înțelege orice examinare, tratament sau alt act medical **Ń** scop de diagnostic preventiv, terapeutic ori de reabilitare."*

cuprinzând așadar și vaccinarea.

Legea nr. 95/2006 privind reforma sănătății nu prevede obligația de a fi vaccinat. Articolele 374 și 376 solicită medicului să acționeze respectând voința pacientului, iar art. 649 prevede acordul scris al pacientului pentru diagnosticul și tratamentul cu *potențial risc* (nu se face însă definiția termenului). De asemenea, art. 651 prevede că actul medical se poate face în lipsa consimțământului informat *numai în situații de urgență* în care lipsa acțiunii imediate ar pune în pericol viața pacientului.

"Art. 374 - (3) Deciziile și hotărârile cu caracter medical vor fi luate având în vedere interesul și drepturile pacientului, principiile medicale general acceptate, nediscriminarea între pacienți, respectarea demnității umane, principiile eticii și deontologiei medicale, grija față de sănătatea pacientului și sănătatea publică."

"Art. 376 - (1) Cu excepția cazurilor de forță majoră, de urgență ori când pacientul sau reprezentanții legali ori numiți ai acestuia sunt în imposibilitate de a-și exprima voința sau consimțământul, medicul acționează respectând voința pacientului și dreptul acestuia de a refuza ori de a opri o intervenție medicală."

"Art. 649. - (1) Pentru a fi supus la metode de prevenție, diagnostic și tratament, cu potențial de risc pentru pacient, după explicarea lor de către medic, medic dentist, asistent medical/moașă, conform prevederilor alin. (2) și (3), pacientului i se solicită acordul scris.

(2) În obținerea acordului scris al pacientului, medicul, medicul dentist, asistentul medical/moașă sunt datori să prezinte pacientului informații la un nivel științific rezonabil pentru puterea de înțelegere a acestuia.

(3) Informațiile trebuie să conțină: diagnosticul, natura și scopul tratamentului, riscurile și consecințele tratamentului propus, alternativele viabile de tratament, riscurile și consecințele lor, prognosticul bolii fără aplicarea tratamentului.

Art. 650. - Vârsta legală pentru exprimarea consimțământului informat este de 18 ani. Minorii își pot exprima consimțământul în absența părinților sau reprezentantului legal, în următoarele cazuri:

a) situații de urgență, când părinții sau reprezentantul legal nu pot fi contactați, iar minorul are discernământul necesar pentru a înțelege situația medicală în care se află;

b) situații medicale legate de diagnosticul și/sau tratamentul problemelor sexuale și reproductive, la solicitarea expresă a minorului în vârstă de peste 16 ani.

Art. 651. - (1) Medicul curant, asistentul medical/moașă răspund atunci când nu obțin consimțământul informat al pacientului sau al reprezentanților legali ai acestuia, cu excepția cazurilor în care pacientul este lipsit de discernământ, iar reprezentantul legal sau ruda cea mai apropiată nu poate fi contactat, datorită situației de urgență.

(2) Atunci când reprezentantul legal sau ruda cea mai apropiată nu poate fi contactat, medicul, asistentul medical/moașă pot solicita autorizarea efectuării actului medical autorității tutelare sau pot acționa fără acordul acesteia în situații de urgență, când intervalul de timp până la exprimarea acordului ar pune în pericol, în mod ireversibil, sănătatea și viața pacientului."

Conform **OG nr. 53/2000 privind obligativitatea raportării bolilor și a efectuării vaccinărilor**, aprobată prin Legea nr. 649/2001,

"Art. 1 - (1) Medicii de familie, indiferent de forma de organizare a asistenței medicale primare în cadrul sistemului public sau privat și indiferent de casa de asigurări sociale de sănătate cu care au încheiat contract de furnizare de servicii medicale, au obligația de a asigura vaccinarea corectă a copiilor și de a raporta efectuarea acesteia direcției de sănătate publică județene, respectiv a municipiului București.

(2) Schema de vaccinare recomandată pentru copii și adolescenți este prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezenta ordonanță și în Programul național de imunizări aprobat prin ordin al ministrului Sănătății și Familiei."

Din analiza acestui text de lege rezultă clar că vaccinarea nu este obligatorie, pentru că se folosește termenul „recomandată”. Pentru medicii de familie există obligația profesională să vaccineze corect și să raporteze anumite boli ca și situația vaccinărilor (se ține un caiet unic de vaccinare pe persoană și medicul de familie face asemenea raportări), dar de aici nu rezultă nicidecum vreo obligație pentru părinți/copii de a se supune vaccinării.

CONCLUZII

- Orice pacient are dreptul de a refuza un tratament sau o procedură medicală, inclusiv vaccinarea;
- Orice tratament sau procedură medicală, inclusiv vaccinarea, se pot acorda unui copil *numai* după ce s-a obținut consimțământul părintelui/tutorelui, cu excepția situațiilor de urgență;
- Orice campanie de vaccinare presupune existența unui ordin prealabil al Ministrului Sănătății, așadar – pentru cazuri extreme, cum a fost cel al vaccinului anti-HPV - un act administrativ anulabil în instanță (prin procedura de contencios).

ALTE PREVEDERI LEGALE UTILE

Constituția României

"Art. 22. - (1) Dreptul la viață, precum și dreptul la integritate fizică și psihică ale persoanei sunt garantate."

"Art. 23. - (1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile."

"Art. 26 - (1) Autoritățile publice respectă și ocrotesc viața intimă, familială și privată."

"Art. 31 - (1) Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit.

(2) Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal."

Legea nr. 279/2009 în Codul Civil (noul Cod, promulgat, care urmează să intre în vigoare la 1.10.2011)

"Art. 61. în (1) Viața, sănătatea și integritatea fizică și psihică a oricărei persoane sunt garantate și ocrotite în mod egal de lege.

(2) Interesul și binele ființei umane trebuie să primeze asupra interesului unic al societății sau al științei."

"Art. 64 - (1) Corpul uman este inviolabil."

"Art. 67. Nicio persoană nu poate fi supusă experiențelor, testelor, prelevărilor, tratamentelor sau altor intervenții în scop terapeutic ori în scop de cercetare științifică, decât în cazurile și în condițiile expres și limitativ prevăzute de lege."

ALTE ARGUMENTE

Că acordul părinților pentru vaccinarea copiilor este important se subliniază și în articolul „Particularități și dileme etice ale consimțământului informat în oncologia pediatrică”, publicat de Revista Română de Bioetică¹⁸.

"Academia Americană de Pediatrie (AAP) a argumentat că 'întreaga doctrină' a consimțământului informat prezintă o aplicabilitate particulară în pediatrie. În consecință, conform AAP, consimțământul poate fi acordat numai de către pacientul 'cu capacitate adecvată de decizie și cu împuternicire legală'.

Părinții (sau alți aparținători legali) pot acorda consimțământul informat, iar copilului i se solicită să-și dea acordul informat ori de câte ori este nevoie. AAP notează că acordul solicitat are relevanță mai mare când 'intervenția propusă nu este esențială pentru viața copilului și/sau poate fi practică fără un risc substanțial'."

¹⁸ <http://www.bioetica.ro/bioetica/ie2/info.jsp?item=10485&node=1275>

Acest articol citează și din norme ale bioeticii din care nu toate au o valoare juridică explicită. Totuși, principiul este același - minorul nu-și poate da singur consimțământul la tratament, reprezentantul legal fiind acela chemat să și-l dea în numele copilului.

CE TREBUIE SĂ FACĂ UN PĂRINTE CARE NU DOREȘTE SĂ-I FIE VACCINAT COPILUL?

Părinții pot completa modelul de **declarație** anexat (vezi ultima pagină) pe care să îl depună la secretariatul instituției, insistând pentru o confirmare a primirii acestuia (un număr de înregistrare). Aceasta ar trebui să fie de ajuns.

Dacă metoda de mai sus nu dă roade, părinții pot încerca următoarele:

- Să comunice medicilor și directorului unității că nerespectarea voinței lor va duce la un proces civil, respectiv la o plângere penală sau/și la Colegiul Medicilor, după caz;
- Toate campaniile de vaccinare trebuie să aibă o procedură de aplicare stabilită printr-un ordin prealabil al Ministrului Sănătății. (De exemplu, campania din anul 2010 pentru vaccinare contra gripei cu vaccinul „Cantgrip” s-a realizat conform OMS nr. 3280/24.02.2010.) Părinții să ceară unității de învățământ o copie a ordinului respectiv pentru a o studia;
- Să ceară de la DSP (Direcția de Sănătate Publică) locală o adresă din care să rezulte că vaccinarea nu este obligatorie și să o prezinte medicului sau directorului;
- Să solicite directorului sau medicului să recunoască în scris faptul că procedura de vaccinare este ineficientă (refuzul de a primi un copil nevaccinat într-o comunitate de vaccinați înseamnă, implicit, că vaccinurile nu au efect).

În cazul extrem când **copilul nu este acceptat la înscrierea la școală/grădiniță/creșă pe motiv că nu este vaccinat**,

- Să solicite conducerii unității decizia scrisă, însoțită de motivarea în fapt și de temeiurile legale;
- Să se adreseze unui cabinet de avocatură pentru consiliere sau servicii de reprezentare¹⁹;
- Să se adreseze cu plângere Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, pe motiv că se încalcă dreptul la educație al copilului.

Anexa 1 Declarație de refuz a vaccinării

¹⁹ În București se poate apela la CA „Blejușcă Ionuț Doru”, tel. 0766 210 968, email ionut.blejusca@gmail.com

DECLARAȚIE

Subsemnații

....., născută la, domiciliat în
, CNP: și
, născut la, domiciliat în
, CNP:

în calitate de **părinți** ai copilului, elev la școala
 dumneavoastră,

Fiind pe deplin informați asupra riscurilor administrării, cât și
 neadministrării vaccinurilor asupra copilului nostru, declarăm pe propria
 răspundere că **NU SUNTEM DE ACORD cu administrarea asupra acestuia a
 vaccinului / a niciunui vaccin.**

Refuzul nostru expres, astfel exprimat în scris, este un drept conferit în
 baza următoarelor legi:

- Art. 22, 23, 26, 34 din Constituția României
- Art. 61, 64 și 67 din Legea nr. 279/2009 – Codul Civil
- Art. 13 din Legea nr. 46/2003 privind drepturile pacientului
- Art. 374(3), 376(1) și 649(1) din Legea nr. 95/2006 privind reforma
 sănătății.

În spiritul respectării legislației din domeniu, personalului medical îi este
 opozabilă îndeplinirea – în caz contrar cu riscul sancțiunilor – a prevederilor Legii
 nr. 649/2001 pentru aprobarea Ordonanței de Guvern nr. 53/2000 (art.1 alin.1,
 privind obligația asigurării vaccinării corecte a copiilor), inclusiv cu **informarea
 părinților asupra caracterului non-obligatoriu al acestor vaccinuri**, conform
 Anexei aceluiași act normativ (privind schema de vaccinare **recomandată** pentru
 copii).

DATA:**SEMNĂTURI:**